

S.I.H.D.A., LIV. SECTION

Antalya, Turecko

Renata Veselá

Pravděpodobně nejvýznamnější mezinárodní romanistickou událostí je kongres, který každoročně pořádá Societe Internationale pour l'Historie des Droits de l' Antiquité (S.I.H.D.A.). Letošní, v pořadí již padesáté čtvrté pracovní setkání uspořádala právnická fakulta ankarské univerzity, resp. její oddělení římského práva ve dnech 24.–29. září 2000.

Místo konání ani téma konference nebyly zcela jistě jejími organizátory zvoleny náhodně. Hostitelem zasedání se stalo čtvrté největší turecké město, středomořský přístav Antalya. Přestože Antalya patří v současné době mezi moderně se rozvíjející městskou aglomeraci, staré původní části města i jeho okolí okouzlo účastníky konference skutečným duchem antiky. Kde jinde než vedle dodnes imponujících římských památek (např. skvěle dochovaná Hadriánova brána se nachází necelých deset minut chůze od kongresového centra, v současnosti ještě užívaný největší amfiteátr na světě pro patnáct tisíc diváků v Aspendos můžeme vidět jen nedaleko Antalye právě tak jako monumentální stavby z dob římského imperia v Side a Phaselis) si člověk neustále zřetelně uvědomuje velikost a vyspělost římské říše?

Možná právě genius loci Antalye a jejího okolí inspiroval k ústřednímu tématu jednání, které znělo: „Právní, společenský a politický život ženy v antice“. Z více než 140 účastníků setkání, které probíhalo současně ve dvou sekcích, vystoupilo se svými příspěv-

ky něco kolem 30 kolegů. My další jsme se zapojili v diskusích k jednotlivým tématům i v neformálních besedách v průběhu celého týdne. Vzhledem k rozmanitosti jednotlivých referátů (některé se úzce dotýkaly ústředního tématu, jiné prezentovaly spíše současné tendence referujícího ve vlastní vědecké práci) asi nelze podrobně zmiňovat jednotlivá vystoupení, i když některá z nich vyvolala svým pojetím mimořádnou pozornost. Mě osobně například velmi zaujala interpretace jednoho papyru s fragmentem nově nalezené antické komedie, kterou provedl profesor Gerhard Thür (Rakousko) nebo pečlivě textově doložené pohledy na emancipaci ženy ve starověkém Římě, které přednesl Jean Francois Gerkens (Belgie). O tom, že základní principy římského práva můžeme v transformované podobě najít v řadě právních úprav, svědčily kupříkladu příspěvky Philipa Thomase (Jihoafriická republika) nebo Riuchi Tsuna (Japonsko).

Jestliže bych měla v několika větách shrnout celkovou atmosféru i přínos letošního zasedání S.I.H.D.A. konstatuji následující: Kromě nepochybně prospěšných vědeckých informací jsem získala i velmi cenné poznatky a dojmy obecnějšího rázu, které souvisejí s nejnovějšími trendy ve studiu i výuce římského práva. Významné je pochopitelně i to, že při neformálních debatách člověk jistě lépe naváže kontakt s kolegy z oboru, než prostřednictvím seberozsáhlejší korespondence.

Pokud mohu porovnat (naposledy jsem se účastnila kongresu S.I.H.D.A. v Bruselu před čtyřmi lety), výrazně omládlá obec romanistů. Nevím, zda šlo o náhodu, výběr tématu nebo fakt, že kongres organizovala (a to mimořádně úspěšně a reprezentativně) žena, profesorka právnické fakulty v Istanbulu Özcan Karadeniz Celebican. Skutečností však zůstává, že zejména kolegyně z Rakouska a Itálie „s sebou přivezly“ řadu svých mladších kolegů, či spíše kolegyň. Ti pak mají možnost osobně se setkat v relativně krátké, avšak neobyčejně příznivé atmosféře s řadou starších a zkušenějších romanistů a právních historiků, kteří jim osobním příkladem, zaujetím pro obor a jistě i kvalifikovanou

radou a pomocí vytvářejí podmínky pro další rozvoj jejich profesionální dráhy. V tomto směru mladí adepti oboru již léta oceňují profesory Ankuma, Schrageho, Pugsleyho, Canatu, Mennera a další neúnavné stálice těchto zasedání. Na druhé straně ovšem nelze nevidět evidentně slábnoucí účast romanistů ze zemí tzv. bývalého východního bloku. Nepátrala jsem po podrobnostech, avšak účast všehovšudy jednoho kolegy z Bulharska a dvou z Jugoslávie nebude pravděpodobně způsobena nechutí romanistů z těchto zemí něco nového poznat, něco užitečného se naučit. Ostatně i já jsem se kongresu účastnila v době své řádné dovolené.